Бүтүн өлкәләрин пролетарлары, бирләшин!

Азәрбајҹан Кәнчләри

1919-чу ил октјабрын 27-дән чыхыр

АЗӘРБАЈҸАН ЛКҮК МК-нын ОРГАНЫ • «АЗӘРБАЙДЖАН ГЯНДЖЛЯРИ»—ОРГАН ЦК ЛКСМ АЗЕРБАЙДЖАНА

№ 137 (10756) ЧҮМӘ АХШАМЫ, 17 НОЈАБР 1988-чи ИЛ. Гијмәти 3 гәпик.

«БУРАН» ОРБИТ КӘМИСИ УЧУШДА

СИТА-нын МӘ'ЛУМАТЫ

1988-чи ил нојабрын 15-дә Москва вахты илә саат 6-да Совет Иттифагында «Енергија» универсал космик-ракет нагли-јјәт системи илә дефәләрлә истифадә едилән «Буран» кәмиси бурахылмышдыр. Саат 6.47 дәгигәдә орбит кәмиси нәзарәт тутулан орбитә чыхмышдыр.

Сынаглар программа үзрә орбит кәмисинин јер әтрафында икі дефә дөвр вуруб Москва вахты илә саат 9.25 дәгигәдә Бајконур космодромунда енмәси нәзарәт тутулмушдур.

УЧУШ БАША ЧАТМЫШДЫР

СИТА-нын МӘ'ЛУМАТЫ

1988-чи ил нојабрын 15-дә Москва вахты илә саат 9.25 дәгигәдә «Буран» орбит кәмиси јерәтрафы орбитдә икі дөврәни учуру әрзинә јетирмәк, Бајконур космодромунда енмә әмәлијјатына јерә енмишдир.

Дүнјада илк дефә олараг кәмиси автомат режимдә јерә ендирилмишдир. «Енергија» универсал ракет-космик нагли-јјат системинин әв дефәләрлә истифадә едилә билән «Буран» орбит кәмисинин сынаг бурахылышы програмы тамамилә јерінә јетирилмишдир.

Телефото СИТА-нын хүсуси мухбирләри Е. Песовун вә В. Завјаловунур.

КӘНДДӘ СОСИАЛ ИНКИШАФЫ СҮР'ӘТЛӘНДИРМӘЛИ

ОРЈОЛ, 14 нојабр (СИТА). Бу күн бурада ачылмыш мүшавирәдә Јениденгурманын нидими мәрһәләсинин вә ән әввәл әһалинин әрзаг тәчһизатынды јахшылашдырмаг һаггында XIX Үмумитифаг партија конфрансы гәрарларынын јерінә јетирилмәсинин партија-сијаси тә'минатынын актуал мәсәләләри индикүн әрзинә мүзакирә едилмәкдәдир. Көрүшүн иштиракчылары Орјол вилајәтинә кәнддә јени истәсал-игтисади мүнасибәтләрин тәтбиги вә сосиал инкишафын сүр'әтләндирилмәси тәчрүбәси илә таныш олачаглар.

Мүшавирәдә М. С. Горбачов, В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, Ј. К. Лигачов, В. П. Никонов, А. В. Власов, К. П. Разумовски, Ј. Ф. Соловјов, јолдашлар, муттәфиг республикаларын коммунист партијалары МК-ларынын, дијар вә вилајәт партија комитәләринин биринчи катибләри, СССР Назирләр Совети сәдринин биринчи мүавини В. С. Мураховски, СССР Назирләр Совети сәдринин мүавинләри Ј. П. Баталин, Л. А. Воронин, бир сыра назирликләрин вә баш идаләләрин, нүгтәви информасија васитәләри мәркәзи органларынын рәһбәрләри иштирак едирдләр.

Көрүш биринчи јарысында Сов.ИКП вилајәт комитәсинин үзвү салонунда көрүш иштиракчыларына кәнддә сосиал чәһәтдән јениддән гурулмасы, аграр-сәнаә комплексиндә игтисади ислаһатын һәјата кечирилмәси саһәсиндә Орјол вилајәти партија-ја тәшкилатынын иши илә таныш олмушлар.

Мүшавирәнин Сов.ИКП МК-нын Баш катиби, СССР Али Совети Рејасәт Һеј'әтинин сәдри М. С. Горбачов ачмышдыр. О демишдир: Јолдашлар, сизин Орјол торпағында саламлајырам. Бу көрүшү ачмагы өзүмә етмәк истәрдим ки, бә'зи һәјәҹ көрә бурада, Орјолда топланмышыг. Әслинә баханда бу вилајәт вә мүәјјән дәрәҹәдә мисли көрүнмәмиш көрүшдүр. Һәрчәнд, бәзи көрүшләр Москвада вә башга јерләрдә дә кечирилмишдир. Ән әввәл бә'з көрүшү XIX партија конфрансынын сијаси кечирилмәсинә һәјата кечирмак саһәсиндә партијанын вә әһәмијјәтинә әмәли иш тәчрүбәсинә кечирмәк. Бурада бир чәһәт марағымы өзүнә чәлб едир ки, өлкәнин әрзаг тәчһизатынын тә'мин олунмасынын әмәли мәсәләләрини мүзакирә етмәк фикриндәјик.

Биз партијанын Мәркәзи Комитәсинин февраль пленумуна һазырлашырыг; пленумда Сов.ИКП-нин индики аграр сијасәтинин вәзифәләрини мүәјјәнләшдирмәји нәәрдә тутурыг. Инди алимләрлә, мүтәхәссисләрлә, әмәк вә истеһсалчыларынын нүмајәндәләри илә бу мәсәләләр барәсиндә мәсләһәтләшмәк. Бу јахынларда һәмин мәсәләләри партијанын Мәркәзи Комитәсинә дахили сијасәтин бу чох мүһүм мәсәләсинин һазырлыгы вә аграр-сәнаә комплекси гаршысында, әлә чә бүтүн өлкә гаршысында дуран вәзифәләрин јерінә јетирилмәсиндә өлкәнин хаҹ тәсәррүфаты саһәләринин иштиракы бахымындан мүзакирә едилмәси, өлчә дә бүтүн өлкә гаршысында дуран вәзифәләрин јерінә јетирилмәсиндә өлкәнин хаҹ тәсәррүфаты саһәләринин иштиракы бахымындан мүзакирә едилмәси, зәнн едирәм, Биз индиә кечирә өлкә нечә чыхмаг да өлкәнин инкишафынын бу мүһүм мәрһәләсиндә Сов.ИКП-нин аграр сијасәтинин нечә олачағы барәдә бә'зи тәсәввүрләрә, мүлаһизәләрлә, мүдәлаләләрлә зәнкинләшдирсин. Биз аграр бөлмәсинин өзүнүн реаллыгларыны, өлкәдә әрзаг сијасәтиндә вәзијјәти нәәрә алмалыыг.

Бу көрүшдә биз игтисадијјатын һәмин саһәсиндә реал тәрәггинә, елми наилијјәтләри нәәрә тутмалыыг. Зәннимчә, јалныз реаллыглара, һәмин просесләр барәсиндә тәсәввүрләрә, онлара дүзкүн гијмәт вермәкдән истифадә етмәкдән бә'зи февраль пленумуна дүшүнүлмүш, елми сүрәтдә әсасландырылмыш реал сијасәтә көчә биләрик. Бизә бу мәнзәрә сәлә сәлә көрәк дејилдир, јени камилликә дәјіл ки, бу барәдә сөз илләрдә, о чүмләдә дә јениденгурма илләриндә әз сөз дејилмәмишдир. Инди бизә ајдынлашыр ки, бу вәзифәни јерінә јетирмәкдә јахшы нәтиҹәләр биләрик. Лакин индики мүшавирәдә бизи әнкинлашдырмә биләк фикир мүбадиләсини тә'мин етмәк вачибдир.

В. И. Ленин адына мејданда Орјол шәһәринин сакинләри илә көрүш.

Бу көрүшдә иштиракчылар мәсәлә дә вардыр. Бурада бизә республикаларда, дијар вә вилајәтләрдә тыш ајдаларындакы бәјә нә әрәфәсиндә просес бөлмәмизин — колхозларын, совхозларын, кәнд әмәкчиләринин јени тәсәррүфатчылыг формаларына кечмәси јолларынды мүәјјәнләшдирмәк үмидиндәјик. Кәнддә игтисади мүнасибәтләрин әсаслы сүрәтдә јениддән гурулмасы кими анлашылын әһәтә етдији нә варса, намыслы мүәјјән етмәк үмидиндәјик. Одур ки, көрүшүмүз тә'хирәсалынмаз характер дашыјан һәмин иши дә нәәрдә тутмалыдыр.

Јолдашлар, бу, бизим үчүн вачибдир, она көрә ки, бир тәрәфдән кечмишдән просесин һазырда мүәјјән мәрһәләләрінә чыхмышыг. Өзүмүз дә инамлы һисс едирик, Анчаг, дикәр тәрәфдән, һамымыз һисс едирик ки, иш лөнк кедир. БунА көрә дә, зәннимчә, партијанын тутарлы сөзү олмаса, чох бөјүк идеолоҝи иш, изаһат, тәшкилатчылыг иши, кадрларда, әмәкдашларда иши апарымаса, бу әмәл ахсајар. Елә заманда бизә көрә мәсәләләшмәк ки, кәнд тәсәррүфаты истәһсалынды јени технолоҝијаларда кечирмәк саһәсиндә әмәли ишимизи бундан сонра нечә гурачағыг.

Јәгин, сиздә белә бир суал јарана биләр: бүтүн бу проблемләри Москвада дә мүзакирә етмәк оларды. Орјол нәдиб чыхмаг да даһа асан оларды, белә дә, мүшавирә үчүн шәраит һәтта даһа әлверишлидир. Нә дејирсинизсә дејин, амма Москва мүшавирәләр кечирмәји өјрәнмиш, бу ишдә онун кечә дөврләри, бөјүк тәчрүбәси вар. (Салонда чанлама). Бурада мән ишин дикәр, ејни дәрәҹәдә мүһүм чәһәти—өлкәдә әрзаг тәчһизатынын бөлмәсинә јахшылашдырылмасы вә бу ишдә республикаларын, дијарларын, вилајәтләрин партија тәшкилатларынын ролу мәсәләсинә јахшылашырам.

Әлбәттә, мүтәрәгги аграр сијасәтинә малик олмаг үчүн вачибдир. Вачибдир ки, бу сијасәт мәрһәләси, халг тәсәррүфаты саһәләри, елә хәтти үзә мәнкәмләндирилсин. Бүтүн бунлар дөгрудур. Әслинә баханда инди бизә мәрһәләдә елә бу ишә мәшғулуг вә аграр бөлмәсинә јениддән гурмагы һәјәти әз рәҳбәрлијинә нәәрә алмагла мәсәләләри бир-бир һәлл едирик.

Һәр һалда, кәнд тәсәррүфатынын — истеһсалијјатынынын бу вәзифәсинә сәнәјинин тәбиәти елә дир ки, јени нәтичәләри һәлдәнчә дәрәҹәдә јерли органларын фәалијјәтиндән, колхоз вә совхозларын кәнд әмәкчиләринин, фермәләрдә, торпагда чалышанларын фәалијјәтиндән асылдыр. Јалныз һәр бир рекионун бүтүн өзәнәхәсләрінә нәәрә алмагла, бүтүн хүсусијјәтләрінә нәәрә алмагла аграр бөлмәсинә рәһбәрлик етмәк вә онун әмәли мәсәләләрінә һәлл етмәк олар.

Одур ки, бир даһа демәк истәјирәм: јерләрдә — колхозда, совхозда, шәһәр вә дикәр јардымчы тәсәррүфатларда иш, һәмчинин ајдынлашдыр ки, јерли партија, совет, тәсәррүфат органларынын мәнәви, бу мүһүм ишә онларын мүнасибәти әсаслы сүрәтдә јениддән гурулмаса, јухарыдан тәбәгәләрдә биз өз кими иш көрәк дә, сәмәрә вермәјәчәк.

Бу нәтиҹә-нәәрдән гејд етмәлијәм ки, сон ики-үч илдә Орјол вилајәтинда чох бөјүк дәјишиклиләр баш вериб. Бу, мәнчә бәлә бир фикримә тәсдиг едир ки, јерли органларын тәшәббүсканлығындан, мүстәгиллијиндән олдуғча чох шеј асылдыр.

Иҹрими ки иди ки, бу вилајәт јериндә сајыды. Сәкиздә бешиллиндә бир милјард 100 милјон манатлыг үмумы мәнсул истәһсал едилмишди вә бу тәдәр дә ов бәлиндә бешиллиндә. Иҹрими ки иди ки, фондлар, әсаслы әсасат, күбрәләр, техника вә бу кими шејләр верилиди, амма һәмин илләр әрзинда мәнсул сәнәсинда һәр шеј дејишмә галмыды. Инди исә 2—3 ил әрзинда елә мүсбәт дәјишикликлар баш вериб ки, душүнмәјә вадар едир: бу нә ишдир? Бу, биринчи.

Икинчиси. Биз хүсуси сүрат бу вилајәти сечдик, Кубана да кетмәк оларды, орада һәтта ән пис нидә дә кетәрәкләк шејләр олур. Орада чох бөјүк имканлар вардыр. Башга вилајәтләрә дә кетмәк оларды вә бу күн һәмин јерләрдә бәлкә дә даһа бөјүк төчрүбә вардыр. Даһа дөгрусу, әсаслыг даһа јахшыдыр. Кәндләр дә, јоллар да — һәр шеј даһа јахшыдыр. Амма биз һәр һалда бу јераа кәлдик. Она көрә ки, иҹрими ки иди бурада јериндә сајрыдылар, һәм дә јалныз сахламаг лазымдыр ки, бу вилајәт мүнарибә вәтәнчилиндә көкүндән дағылмышды. Дијарда елә вурушмалар олмушду ки, һәјәти дүрчәтмәк үчүн чох бөјүк сә'јләр лазым колмишди. Индиләдәк Орјол вилајәтинда бәлкә мүнарибәдән әвәлкилиндән әз-дыр. Бүтүн бунлары нәәрә алараг, вилајәтдә мүсбәт дәјишиклиләр кетдијини дејмәлијик. Һалбуки биз бурада, әнчә дејарәм, нечә бир һамилик апарамышыг. Орјол вилајәти барәсиндә һамилик тәшкил етмәмишик. Мән бу нәтиҹә-нәәрдән дә вилајәтдәки тәчрүбә барәсиндә үчүн әһәмијјәтлидир.

Вәзијјәт дәјишмәјә башлајыб, һәрчәнд, әлбәттә, онларын әсас иши һәлә габагдадыр. Амма мүсбәт чәһәт, бәх, будур. Биз ики јердә Орјол вилајәтинин әзиәтчәкләрин илә сөһбәт едәндә онлар дедилләр: әрзаг проблеми даһа тәлдәдырлар. Мән суаллар вериррәм. Јох, дедиләр, инди доланмаг олур. Әлбәттә, вәзијјәт јахшылашдырмаг лазымдыр, лакин индә вәзијјәт дәјишмишдир. Мәнзәл һаггында, истеһсатчыларын ишинин кејфијјәти һаггында, мүәссәсләрин модернләшдирилмәси һаггында мәсәлә вә башга мәсәләләр тәлдәдырлар. Марағлыдыр. Бу, вәзијјәтин дәјишмәси демәкдир вә әзиәтчәкләр дәјишмишдир әсас едәкләр. Өзү дә, јолдашлар, чох ики-үч илдә!

Әнчәмчә, инди башга дуташурсунуз ки, бу көрүш принсипчә бизә нәә көрә лазым иди: бизә сизинлә чари мәсәлә һаггында, әрзаг ишләри һаггында данышмаг көрәкдир. Һәләләт, биламәк көрәкдир ки, көрүш нә үчүн мәнә Орјол вилајәтинда кечир.

Мүшавирәнин ачыг е'лан едирәм.

Сов.ИКП Орјол Вилајәт Комитәсинин бириничи катибі Ј. С. Стројева сөз верилмишдир. О демишдир:

Иҹазә верин, вилајәт партија комитәси бүросунун, вилајәт коммунистләринин вә бүтүн әәмәкчиләрінин тапшырығы илә сизи хошгәлмәтли Бөјүкмүнзи ин јахшы олсун вә сизә хошгәлмәрінә көрә 160 орјоллу Совет Иттифагы Гәһрәманы Јуксәк адына лајиг көрүлмүшдүр.

22 ај давам етмиш фасиләсиз дөјүшләрдән сонра шәһәрләр дағылыб харабаја дөнмүш, кәндләр јаныб күлә чевримишди. Орјолун, әз гала һәр бир чәбһә кәндинин иш о јерә чатмышды ки, бу радаксы чәтинликләр сәбрі түкәндирмишди. Адамлар доғма јерләрә тәрі етмәјә башламышдылар. Сон 20 илдә кәнд әһалисинин сајы ики дефә азалмышды, чохсәрәнин тарихи олан 700-дән чох кәнд јох олуб кетмишди.

Лакин бу хәстәлиги мүалиҹә етмәк әвәзинә биз ону адамлардан изләдиләрә башладыг. Тахылын, отын, сүд, дикәр кәнд тәсәррүфаты мәнсулларынын гијмәтләрінін чох-чох учуалдашдырмагла, ејни заманда кәндлиләрін разылыгы олмадан техниканын, тикинти материалларынын, етијаз һиссәләрінін, дикәр етијаҹларын вә хидмәтләрін гијмәтләрінә бир нечә дефә галдырмагла биз, нәһајәт, кәндин ахырына чыхдыг, үстәлик, өлкәнин малијә системини дә поздуг. Түргеневин «Мумуа» һикајәсиндәкі лал Герасимин е'тиразы кими, кәндә ичтимаи истәсала һәр үч мараглы итирди вә өзәтә бәсләјән башлыча сима олмаг е'тибары илә тәнәзүлә утрамаға башлады. Кәндлиләр лагеллијә вә бикәнәлик, сосиал өләбәхымлыг вә үмидсизлик әһвал-руһијјәси дөрүмүшдү.

Белә бир шәраитдә кәндә јарадылан истәһсал потенсиалы лазымы сәмәрә вермирди. Тарлаларын вә фермаларын мәнсулдарлығы әвәлки кими ашағы сәвијјәдә галмыды. Тәсәррүфатларын 70 фаиздән чоху зәрәрлә ишләјирди.

Һәтта Гејри-гараторпаг зона ачмағын гәрәр гәбул едилдикдән сонра да бир ишләт гүввәси илә мадди база һаггында мүһакимә јүрутмәкдә давам едир, даһа чох өз сөз илә етмәк истәјирдик, инсан, онун ејтијаҹлары вә тәләбләри исә нәзәрә галмышды. Бир јох тәсәррүфатларда әсас фондларын дәјәриндә сосиал саһәнин пајы чәми беш—једді фаиз тәшкил едирди. Нәтиҹәдә кәндә һәјатлыг јуклә дөнмүшдү.

БунА көрә дә кәндин комму-нистләри, бүтүн әмәкчиләри МК-нын апрел (1985-чи ил) пленумунун хәттинә үзүнү гыгылтмыш кими, бизи вуасир мәрһәләдә әгрәр сијасәтини Ленин анлајышына гајтармага гадир олан партијанын вә һөкумәтин идеја кими гаршыладылар. Вилајәт партија тәшкилаты бу мүнасибәтләри, Михаил Серкејевич, Белгородда, сонра исә Сенкеврәддә Сизин вердиинз көстәришләри рәһбәр тутараг, сосиал мәсәләләри һәтәрәфли һәлл етмәк, идеотехники ишләри методларыны ишләјә биләрләмаг, Орјол вилајәтинин кәндләрини дирчәлтмәк үчүн башга јоллар ахтарды. Умумиси јахшы көстәришләри һәр бир әмәк коллективинин конкрет ишләринин дилинә чевирмәк бизим үчүн вачиб иди.

Нәтиҹәдә бә'з бир дөрт ајдан сонра кәнд чәтдә: ки, аграр сијасәтинин амирлик-бүрократик апараты дејил, әлкин әмәк коллективи, истәсалчы өзү мүәјјән етмәјә башлады.

Бу күн ичарәнин хәрәкәдә чох данышылыр вә јазылыр, һәрчәнд дејилләрин вә јазыларлар һеч дә һәмишә аглабәтан олмур. Оку тез-тез коллектив подратынында дејишик саларлар. Лакин објектив е'тираф етмәк лазымдыр ки, јени һәрәкәт тәәчә башлананда нә көзәрә дејә, на да практикада һәлә ниҹ бир төчрүбә топланмамышды. Сынаглар вә сәналәр јолу илә иреллә-мәк, В. И. Ленин адына Үмумитифаг Кәнд Тәсәррүфаты Елмләри Академијасы илә, шәхсән академик А. А. Никонов илә даим мәсләһәтләшмәк лазым көлиди.

Вилајәтин коммунистләри гаршысында әмәли вәзифә тојулмушду: јени игтисади механизми садә чә дөрк етмәк јох, чыгырачанлары тапмаг, онлары өјрәтмәк вә ичарә мүнасибәтләрінін јухсак сәмәрәсинә чатмы нумунәләр әсасында субут етмәк. Јерли шәраитә тәтбиг тәсвијләләр ишләнә-назырланды, рајон вә шәһәр партија комитәләринин бириничи катибләри, шәһәр (рајон) ичраијјә комитәләринин сәдрләри дә дахил олмагла бүтүн рәһбәрләрә вә мүтәхәссисләрә тә'лимат верилди. Онлардан зәнчатлар гәбул едилди, Аграрчылыг нәмлеснинин тәгрибән 90 мин әмәкчиси курсларда назырлыг кечди.

Әмәли јардым кәстәрмәк үчүн колхоз вә совхозларда партија-тәсәррүфат фәаллары сырасындан 450 мүтәхәссис, алим, мә'сул ишчи көндәрилди. Мүтәхәссисләр тәрәф сүрәтдә тәсәррүфат һесабы күнләри, һәр чөрүнәдә һәјәндар күнләри кечирилмәјә башланды. Ичарәдарлар илә мүнтәзәм көрүшләр практикада мөнкәм јер тутуг, һәмин көрүшләр дискуссијалар формасында кечирилир. Јени игтисади гарышлыглы мүнасибәтләрін ән дәрин чәһәтләри бу јолда даһа јахшы ајдынлашдырылыр, ләнкидичи аилләр вахтында арадан галдырылыр.

Вилајәт партија комитәсинә бүрә бүрә бу чүмләдә бә'рәсинә 12 партија комитәсинин һесабатларынды динләнмиш, Долгоје рајонундакы «Вышне-Ослинскиј» совхозунун вә Свердлов рајонундакы Свердлов адына колхозун партија комитәләринин ишә төчрүбәсинин, Һәбәлә Уриттски рајону ичарәдарларынын тәшәббүсүнү дөстәкләмәк, Уриттски рајонунун ичарәдарлары бүтүнлүкдә ичарә подратына кечмәк төрәфына мәнәвәдә ишләмәк. Бу барәдә коммунистләр башчылыг едирләр.

Партија комитәләринин, мүтәхәссисләрин сөбрләр көрдүкләрә ишин сәјсиндә бизә ичарә коллективләринин мүхтәлиф тешкилатлары тапмышдыр. Дар ихтисаслы мәнзәлар дә кәнш јаҹылмышдыр. Һәмин мәнзәлар чох вахт вилајәтдән вә ја гоҷулмалардан ибарәт олур. Ичарәнин белә формасындан бир даһа сәбәт, мәнфәәтлидир вә сәмәрәли һесаб едирик.

Биздә даһа ири белләләр вардыр. Онлар нәәбәли әкин вә ја фермаја бүтүнлүкдә подрата кетүрүлүр. Дар ихтисаслы кооператләр дә јарадылмышдыр. Онлардан аграр-сәнаә комплексинә бахмајараг вә ја сәбәбләр илә, сонра јонча тохумлары истәһсал едән кооператләрдән мисал кәтирмәк олар. Бир сыра рајон мәрһәләләрінә илә вә ја ичарә дөрәҹәсиндә елә бир сәбәб чөшә бәсләјән тәсәррүфатлардасы кооператләр јарадылмышдыр. Шәхси јардымчы тәсәррүфатын ишдә олунмасына нәмә едән, ветерәнлара вә гочаларда мәшәгәт хидмәти көстәрән кооператләр дә өзүнү дөгрулдур. «Аграрсәнајетикинтә» бирлији бүтүн көрүнүш заводларыны ичарәјә вермәр.

Бу күн инанырам ки, ичарә дөрәҹәсинә ајдынлашмышдыр, һәм дә һеч бир инанмадан тәәчүр олмадан, О, адамлара идеја вермишдир, онун идејаларынды әсасында исә јенидәнгурманы тәтбиг етмәдә, ичарәдарлара чох сәмәрәли ишләмәк вә мәнфәәтдә бир чох јарлаг вә инанмаҗарчы нумунәләр вардыр. Онлардан төчрүбәси илә сиз адамлыгы материаллардан тәмиз олмаг

(Арды 3-чү сәһифәдә)

Кәнд сосиал-иqтисади инкишафы

(Әвәлки 1-чи сәһифәдә)

бөлмәрсинә. Бир чох чыгыр-ачалары бүкмүҝ корпусларда, ҝечәләр. Онлары бә'зиләри илә сөз бөлмәсинә ҝәлмәҝ, ҝерәкдир ки, онлар ҝөрүшсүнсүнләр. Онларын бә'зиләри ҝөрүнсүнсүнләр. Ирәнсин ҝетирмәк ҝерәкдир ки, Ленинград рајон башчылары ҝетдиҝ коллективә мисал ҝөтүрмә. О, Уряшки рајонунда зәифләмәкдә олан Сов.ИКП-нин дөнмәз коллективә там башлы-башлыа бурахылмыш ферманы ичарә ҝөтүрмүшдүр, елә ферманы ки, орада һәр ил ниҝәдән 1.850 килограм суд сағырлыдыр. Ичарәдарлар коллективә ҝөндәрилмиш һеј'әти ону нәфәр ичтисар едиб, ики ил әрзиндә һәр ниҝәдән сағылан судун мигдарыны 1.750 килограм артырмышдыр.

Сәмәнка рајонундакы «Новаја жизнь» колхозунун Плеханова фермасы рајон комсомол комитәси бүросунун үзвү Јелена Сергејевна Знаменскајанын башчылығы илә ҝедиҝ коллективә ичарә әсасында верилмәдә орада да вәзијәт тохтанын белә ијә. Бу ҝүн ферма һәр ниҝәдән сағылан судун мигдарыны дөрд мин килограма чатдырыр вә мин ашағы салмышдыр.

Бела мисаллардан чох ҝөстәрмәк олар, амма бунлар тәкчә өз ҝөстәричиләри илә дејил, демәк олар, даһа чох адамлардан, онларын психологијасындан, онларын дахили аләминдән дәјишмәси илә мараглыдыр. Мәсәлән, «Вышнее-Олшански» совхозундан олан Виктор Перфилјевич Дорофејенин илдәки 500 чошгасы ичарә әсасында ичарә ҝөтүрмүшдүр. Әвәлләр бу ҝадын чошгасы бәзи нәфәр гуллуг едирди вә онлар әјдә јериндә сентнердән чох артым әлдә едә билмирдиләр. Дорофејева ичарә илә бирләшдә өз бирләри ај 45 сентнер, сонра 50 сентнер артыма малик олмушдур, индә исә һәр сентнери мәја дөјәрә 130 манат олмагла 60 сентнердән чох артым әлдә едир. Индә ер вә ҝөтүрмә ичарәдарлары бу јахынларда ајрылмаҝ үчүн өз өрәкләрини ачмышлар. Бәјаз да дедиҝ ки, онлар ичарә ичтимаи мүлкдүр, онлар бизим ичтимаи мүлкүмүздүр, онлар бизим ичтимаи мүлкүмүздүр. Ичтимаи мүлкдә ичтимаи ичтисадијјат, ичтимаи ичтисадијјат, ичтимаи ичтисадијјат. Ичтимаи ичтисадијјат ичтимаи мүлкдә

Кәндә сосиал инкишафы сүр'әтләндирилмәлидир

(Әввәли 22-чи сәһифәдә)

дан асылы дейилдир. Ахы, әслинә бахсан, тәчрүбәтчә дөгрудур ки, мүтәхәссисләр јеринә јетирилмәз. Техника тә'мири монтаҗчылар кәлмәдә көрүрсән ки, кәндә бир еһтијач һиссәси јохдур, һаһ да башга еһтијач һиссәси. Бәзи олаҗаг адамлы әһвалы позулурду: билирсән ки, механизаторлар кәзәләјирләр, һәјәчан кечирләр. Сонра ајса онлара өзләк етмәјә имканын јохдур.

Бәлкә дә мән өзүм колективләрин мәдәнә кәлмәдә мән дүшүндүм ки, бәлкә, бу өзүм да сынаҗым. О вахт бу барәдә чох охумуш, ешитмишдиј өз баша дүшүрдүм ки, ичарә кәндлинин торпағын саһибинә чевриҗ әмәјин нәтичәләри бәрабәр өзүндән асылдыр. Фикримә јанылмамышам. Бу барә данышдым, онлар мәнә мүраҗиәт едирдиләр.

Бу илин әвәлиндә биз там нөвбәли әкин системи илә шәкәр чүгундуру бечәрмәк үчүн 9 нефрәдән ибарәт ичарә колективи јаратмаг тәклифи илә колхозун идарә һеј'әтинә мүраҗиәт етдик. Колхозун идарә һеј'әти, партија тәшкилаты хаһишинә әмәл етдиләр. Бизә 1.034 һектар әкин саһәси, үмумән 205 нәфәр адамлы, 11 мүтәхәссис, 2 аваданлыг, башга истәчал фондлары вердиләр. РАСБ тәсәрруфатын мүтәхәссисләри лазыми һесабламалар апармагда көмәк етдиләр. Бу һесабламалар үмумән һесабламаларда тәчрүбәдә јохдур. Бизә лазыми тәдбирләр көрүлдү. Бизә һемин гијмәтләр әсасында ишләјәчәкдик. Мәним өзүмә әв механизаторлара ичтијаҗлы әсасларына әјәрәмәк лазым кәлди. Ичтијаҗ јахшы бүтүн техниканы назырладыг, тарла ишләрини мүтәшәккил кечирдик — ишләрин јамысы өз гүввәмизлә көрдүк. Өтән ајлардан һәмишә бу ишә шәхсәндән өз аз бир 5 механизатор чәлб едуларды.

Ичарә адамлары ишә мүнасибәтини кез габағында дәјишмәјә башлады. Көрүлән ишләрин кеф'ијјәтинә һеч кәс бинанә дејилди. Механизаторлар техниканы гајғы илә јаначмаға башладылар. Бу бүтүн мүсбәт нәтичәләр верди. Әмәк кадрларын, хүсусан механизаторларын һәмишә чатышмамасы тәсәрруфатымызда һәтта ән јахшы илләрдә һәр һектардан чәми 12—13 сентнер тахыл јығырдыг. Бә'зи јер өлә бу илә һәр һектардан 30 сентнер тахыл көтүрә биләчәк. Башга биткиләрин мәһсулдарлығы да артмышдыр.

Бизи севиндирән бир дә одур ки, мәһсул истәчалына чохлан көрә, ичарә азалдылмышдыр. Бир сентнер тахылын маһа дәјәри 6 манат, шәкәр чүгундурунун маһа дәјәри 2 манат 50 гәпикдир, әмәк мәһсулдарлығы 2 дефәдән чох артмышдыр. Бә'зи колективләр һәр бир үзвү 44 мин манатлыг мәһсул истәчал етмишдир. Индә бизә јеј'тәрәф етмишик ки, тәсәрруфатын истәчалдатына мәһәллә јох, јүксәк кеф'ијјәтли тохумлар назырлајырыг.

Јаз бәнәклијинә ки, бизим проблемләримиз јох олмуш дур. Мәсәлән, һесабламаа гијмәтләринин тәтбиги заманы бәзи бир шүбһә доғурду: көрәсән, вариант оптимал сечилмишдирми? Артырылмыш гијмәтләр әлаләдарларын доғура биләрдиләр. Газанылмамыш пуллары алмаға имкан вера биләр, ашағы салынмыш гијмәтләр өз мә'јуз едә биләрди, һәтта колективдә дәрәҗәсинә көтүрүб чыхара биләрдиләр. Биз бүтүн үзәринә јахшыја дүшүндүк вә индә бу шүбһәләримиз архада галмышдыр. Мән бәлә гәрарлар көстәрә биләрәм. Бизә бир сентнер шәкәр чүгундурунә 1 һектардан 2 гијмәти 2 манат 80 гәпикдир, сатыналма гијмәти исә 6 манат 20 гәпик. Әвәлчә бизә өлә кәлирди ки, бу, ичарәдарлара сәрфәли дејилдир. Лакин һесабламаларымыз көстәрди ки, бизим ичарә һаггымызда колхоза сатыналмаа гијмәтләри илә мәчбури сатачағыг. Бунун нә үчүн етдик? Она көрә етдик ки, өз мәһсулумузун кеф'ијјәтинә өз сатышына мараглымыз күчләндирә. Ахы һеч кимдән кәлә биләрдиләр ки, әкер мән һесабламаа гијмәти илә мәһсулу 5 маната сатырамса, онда мәни колхозун бу мәһсулу һансы гијмәтә: јә 13 маната, јә да 17 маната сатдығы даһа марагландырмыр. Бунун өзүнә үчүн фајда јохдур. Индә исә әкәр бизә мәнә сатыналма гијмәти вә ичарә һаггы одәсә, онда, үмумән, бунда марагымыз артачаг. Бу, әлбәттә, бизә дә тәсәрруфатымызда сәрфәли олар.

Кәлә чәкдә банкда өз һесабымызы ачмаг фикримиз дә вардыр. Бу иә дә һәјата кечирилмиш Үмумиттифаг мүшавирәсинин иштиракчылы сы олмушам. Мән мүшавирәдән партијанын јериндә јахшы дүшүнүјүм дөрин мәнаа малијјәтдәјәм. Мүшавирәдән алдығым тәәссүрат, јенә шәрәфдә газандығым иш төчрүбәси мәни инандырыр ки, мәнә ичарә бизә өзүмүз үчүн сәлаһијјәт вә ирадә кәтирмәк, әмәјин севинчини дуймаг имканы вә чәкмәк.

Ичарә коллективинин рәһбәри, Подзаваловски фермасынын мудиру В. Е. Рәҗәб јазмышдыр: Уритски рајонундакы Сов.ИКП адына колхоза мән «Комсомолскаја правда» гәзетинин чағырышы илә Газахстандан кәлмишәм. Бу дөрдүнҗү дөнүм кәлди. Јахшы, гајғыкеш адамлары, јашыл төпәләри, мешәләрдә вар. Чох көзәл јерләрдир.

Колхозумуз Уритски рајонунда ән ири колхозлардан бириндир вә јахшы кечмишдә ән бәрәд колхозлардан бири иди. Әмәк габилијјәтли адамларын сајы чамы ики ил бундан әввәл 150 нефәрдән ибарәт дејилди. Онлар чәмисинә 250 нефәр чатмышдыг. Јашамаг үчүн там јарарсыз шәраит һөкм сүрүрдү. Она көрә дә адамлар мүхтәлиф шәһәрләрә ишләјәтләрә дағылмышдылар. Малиновкалары ганғал, кичитки фермасында.

Подзаваловски фермасында хүсусилә чәтин вәзијјәт јаранымышды. Мәнә бурада ишләмәји тәклиф етдиләр. О вахт фермада бәш ики групп үчүн бир сағычы варды — 58 јашлы Јлубов Ивановна Сопова. Галанлары нарҳ үзә кәнардан кәлиб ишләјирдиләр, һәр ајәдән илдә орта һесабла 1.850 килограм суд сағарды.

Бурада галмыш јерләр әнәлиз илә бир тәсәрруфаты, бу бөрдәд ферманы абадландырмалы идик. Демалјәм ки, вилајәтин кәридә галан вә азәрбајҗан 100 тәсәрруфатынын кечмиш дөрчүнҗүлүјүнә илә бағлы «Јуз» проГрамы бөјүк рол ојнады. Јаваш-јаваш да олса е'тибарлы јол чәкилмәјә башлады. Инди бу јол илә Орјола јарыш сағта кедиб чатмаг олур. Әввәлләр өз сағыларымызы чүн бирчин күн вахт лазым идә. Ајы өдәд чохмәнзилли, һабәлә ајры-ајры бир аиләлик евләр тикилди. Сабиҗә галмыш кәндләр елә бә'зиләкәр. Инди ки јазмада бә'зиләр кечмиш фәдәјә әвәрилмишдир.

Колхозун колективи дөнүб бәјүјүр, инди бурада 284 нефәр әмәк габилијјәтли адам вардыр. Өзү дә кичикләрин јарысы 30 јашындан олан кәнчләрдир. Комсомол тәшкилаты бөјүкдүр. Мәктәбләримизин сајы 2,5 дәфә артмышдыр. Јери кәлмишкән дејим ки, мән бу тәсәрруфата кәләндә гызым мәктәбин 47-чи шакирди идә. Ај ил Совет Конститусијасы күнү бирфәсилә 50 јерә ајна ушаг бағчасы истифадә әвәрилмиш вә дөрдәл бүтүн јерләр тутулмушдур. Кәлә чәкдә клуб, тичарәт мәркәзи, ејдман комплекси, сонра исә һәм дә мусиги мәктәби тикәчәк.

Кәндин сосиал инкишафындырылмасы, үстәлик, әмәјин тәшкилинин мүтәәгги фаилаларынын вә нитенсив технолокијаларын тәтбиг едилмәси тәсәрруфатын, истәчалјатынын мөһкәмләндирмәсинә јахшы тәсир етмәјә имкан вермишдир. Өзү дә ичарә әилә подратына хүсуси диггәт јетирилмишдир. Мәсәлән, фермада сәкиз коллективә јаратмаг, һејванларын сахланмасынын вә јемләнмәсинин саһәмана салмаг мәчбуриидн. Бә'зи дә бунунла мәшгул олдуг.

Ихтисаслашдырылмыш јемчилик мангасынын јарадылмасы сә'ләримизин сөмәрәсин хүсусилә артыды. Мәнә ичарә подратына хүсуси диггәт јетирилмишдир. Мәсәлән, фермада сәкиз коллективә јаратмаг, һејванларын сахланмасынын вә јемләнмәсинин саһәмана салмаг мәчбуриидн. Бә'зи дә бунунла мәшгул олдуг.

Ихтисаслашдырылмыш јемчилик мангасынын јарадылмасы сә'ләримизин сөмәрәсин хүсусилә артыды. Мәнә ичарә подратына хүсуси диггәт јетирилмишдир. Мәсәлән, фермада сәкиз коллективә јаратмаг, һејванларын сахланмасынын вә јемләнмәсинин саһәмана салмаг имкан вериди. Бә'зи дә бунунла мәшгул олдуг.

Ихтисаслашдырылмыш јемчилик мангасынын јарадылмасы сә'ләримизин сөмәрәсин хүсусилә артыды. Мәнә ичарә подратына хүсуси диггәт јетирилмишдир. Мәсәлән, фермада сәкиз коллективә јаратмаг, һејванларын сахланмасынын вә јемләнмәсинин саһәмана салмаг имкан вериди. Бә'зи дә бунунла мәшгул олдуг.

Ичарә подраты вә тәсәрруфат һесабы бизин истәчал хәрчләрини чидди јуота алмаға сөвг етмишдир, чүнки бунлар мәһсулун маһа дәјәрини вә бизим өзүмүз үчүн ичарә һаггымызы јаратмаг үчүн бизим ичтијаҗымыз вардыр. Бу, бизим бә'зи ишләримизә тәсир етмишдир. Мәсәлән, ичарә подратына ишә дәјәрини вә бизим ичтијаҗымызы нәзәрә алмаг үчүн бүтүн истигамәтләрдә өз ишимизи тәкмилләшдирәчәк. Бизә һемчинин бизә саһәләрин ичарә колективләрин илә мүгавиләләр бағлаја биләчәкдик. Бу, бизә бә'зи ишләримизи тәкмилләшдирмәјә, һәјәчан кечирмәјә, Сонин ки онлара өзләк етмәјә имканын јохдур.

Бизә јенә дә ичарә колективләри мәдәнә кәләндә мән дүшүндүм ки, бәлкә, бу өзүм да сынаҗым. О вахт бу барәдә чох охумуш, ешитмишдиј вә башга дүшүрдүм ки, ичарә кәндлинин торпағын саһибинә чевриҗ әмәјин нәтичәләри бәрабәр өзүндән асылдыр. Фикримә механизаторлара данышдым, онлар мәнә мүраҗиәт етдиләр.

Бу илин әвәлиндә биз там нөвбәли әкин системи илә шәкәр чүгундуру бечәрмәк үчүн 9 нефрәдән ибарәт ичарә колективи јаратмаг тәклифи илә колхозун идарә һеј'әтинә мүраҗиәт етдик. Колхозун идарә һеј'әти, партија тәшкилаты хаһишинә әмәл етдиләр. Бизә 1.034 һектар әкин саһәси, үмумән 205 нәфәр адамлы, 11 мүтәхәссис, 2 аваданлыг, башга истәчал фондлары вердиләр. РАСБ тәсәрруфатын мүтәхәссисләри лазыми һесабламаларда апармагда көмәк етдиләр. Бу һесабламалар үмумән һесабламаа гијмәтләрини тәтбиг етмәјә әсасланмышдыр. Бизә лазыми тәдбирләр көрүлдү. Бизә һемин гијмәтләр әсасында ишләјәчәкдик. Мәним өзүмә әв механизаторлара ичтијаҗлы әсасларына әјәрәмәк лазым кәлди.

Ичтијаҗ јахшы бүтүн техниканы назырладыг, тарла ишләрини мүтәшәккил кечирдик — ишләрин јамысы өз гүввәмизлә көрдүк. Өтән ајлардан һәмишә бу ишә шәхсәндән өз аз бир 5 механизатор чәлб едуларды.

Ичарә адамлары ишә мүнасибәтини кез габағында дәјишмәјә башлады. Көрүлән ишләрин кеф'ијјәтинә һеч кәс бинанә дејилди. Механизаторлар техниканы гајғы илә јаначмаға башладылар. Бу бүтүн мүсбәт нәтичәләр верди. Әмәк кадрларын, хүсусан механизаторларын һәмишә чатышмамасы тәсәрруфатымызда һәтта ән јахшы илләрдә һәр һектардан чәми 12—13 сентнер тахыл јығырдыг. Бә'зи өлә бу илә һәр һектардан 30 сентнер тахыл көтүрә биләчәк. Башга биткиләрин мәһсулдарлығы да артмышдыр.

Бизи севиндирән бир дә одур ки, мәһсул истәчалына чохлан көрә, ичарә азалдылмышдыр. Бир сентнер тахылын маһа дәјәри 6 манат, шәкәр чүгундурунун маһа дәјәри 2 манат 50 гәпикдир, әмәк мәһсулдарлығы 2 дефәдән чох артмышдыр. Бә'зи колективләр бир бир үзвү 44 мин манатлыг мәһсул истәчал етмишдир. Индә бизә јеј'тәрәф етмишик ки, тәсәрруфатын истәчалдатына мөһкәмләтмәк үчүн мәнә ичарә дир, о, бизи өзү сәлаһијјәтә чевирир. Мәнә бунда көрә ичарә бизә үчүн индә јахшы мүддәтли кампанија дејилдир.

1989-чу илдән бизә колхозун идарә һеј'әти илә 8 ил мүддәтинә мүгавиләә бағламмышыг ки, бечәрмәк нәбати илинин сонунда башга чатдырмаг. Артыг индә торпағын струхтуруну јахшылашдырмаг үзәриндә ишләмәјә башламышыг, јүксәк кеф'ијјәтли тохумлар назырлајырыг.

Јаз бәнәклијинә ки, бизим проблемләримиз јох олмуш дур. Мәсәлән, һесабламаа гијмәтләринин тәтбиги заманы бәзи бир шүбһә доғурду: көрәсән, вариант оптимал сечилмишдирми? Артырылмыш гијмәтләрә әлаләдарларын доғура биләрдиләр. Газанылмамыш пуллары алмаға имкан вера биләр, ашағы салынмыш гијмәтләр өз мә'јуз едә биләрди, һәтта колективдә дәрәҗәсинә көтүрүб чыхара биләрдиләр. Биз бүтүн үзәринә јахшыја дүшүндүк вә индә бу шүбһәләримиз архада галмышдыр. Мән белә гәрарлар көстәрә биләрәм. Бизә бир сентнер шәкәр чүгундурунә 1 һектардан 2 гијмәти 2 манат 80 гәпикдир, сатыналма гијмәти исә 6 манат 20 гәпик. Әвәлчә бизә өлә кәлирди ки, бу, ичарәдарлара сәрфәли дејилдир. Лакин һесабламаларымыз көстәрди ки, бизим өзүмүз дә јахшы әмәк нәтичәсинә көрә, бизим дә јахшы әмәк нәтичәсинә көрә мәчбуриијјәтдә дејиг ки, бизим дә јахшы әмәк нәтичәсинә көрә

Ленинградда Азәрбајҹан ССР әдәбијјаты вә мәдәнијјәти күнләри

ДӘРИН ЕҺТИРАМЛА

Бөјүк Ленинин адынды дашынан шәһәр һәр бир совет адамы үчүн сон дәрәҹә әзиздир, Октјабрын бешјилдиҝиндә, бүрадә һәр дәфә Ленин Октјабр һәмләләриндән данышыр...». Илјичин инҝилаб илә сарсылмаз әлаҹәнлиҝ бу поетик дүстуру Смолнылы дәфә конкрет шәкилдә дәрк едирдиләр.

Азәрбајҹан КП МК катибі Р. Ј. Зејналовун башчылыҝ етдиҝи Азәрбајҹан ССР-нин нүмајәндә һејәти Смолнылы фәхрәрәси фондунда јчалан В. И. Ленин әбидәси өнүнә күлчәләр гојмушдур. Абшерон күнәшинин парлаҝы илә бәзәрилмиш дуз нимфләри илә бәзәнилмиш гырмызы гәрәнфилләр улдуз кими шә'ләләнирдиләр. Бу гәрәнфилләр инҝилабын, һәсилләрин варислијинин рәмзидир.

Илк Совет һөкүмәтинин баш чыҝысы Смолнылда 124 күн ҝәлмишдиләр. Бу күнләр онун үчүн сон дәрәҹә гәрәнли, јәнинә јүкләдијмүш Совет дөвләтинә гәрәнбәрлиҝ әлаләрдә өн тә'рәфдәнмиш, јеҝинҝ мүхәрәбәләрдә вә јалгыз һәјатә кечирдикләри јенидәнјарат илә мәшҝул олмушдулар. Смолнылы В. И. Ленинин өтағы — хатирә музеји о күнләрин өјнәл-рүһјәсини јаратмышдыр. О, сосиал-игтисади вә мә'нәви һәјатын јенидән гурулмасында шәһәрин јарымминлиҝлу партијә тәшкилатынын мәрбәдәсинә чеврилмәсиндә, Ленин вә партијанын јерли ишләрдә јенидәнјарат илә бағлы мүһүм мәсәләләр гаршысында гојдуҝу фикирләр нәдән сонра өлкәнин инкишафына даир бир чох өн мүнүм мәсәләләр гаршысында гојулуб һәлл едилмишдиләр. Ленинин о ҝүндүмүз дәфтәр мәрәзләрә гурулуҝ фикирләр нәдән сонра чәмијјәтинин инҝилаб тә'рәфдәнмиш, јеҝинҝ мүхәрәбәләрдә вә јалгыз һәјатә кечирдикләри јенидәнјарат илә мәшҝул олмушдулар. Ленинин өтағы — хатирә музеји о күнләрин өјнәл-рүһјәсини јаратмышдыр. О, сосиал-игтисади вә мә'нәви һәјатын јенидән гурулмасында шәһәрин јарымминлиҝлу партијә тәшкилатынын мәрбәдәсинә чеврилмәсиндә, Ленин вә партијанын јерли ишләрдә јенидәнјарат илә бағлы мүһүм мәсәләләр гаршысында гојдуҝу фикирләр нәдән сонра өлкәнин инкишафына даир бир чох өн мүнүм мәсәләләр гаршысында гојулуб һәлл едилмишдиләр. Ленинин о ҝүндүмүз дәфтәр мәрәзләрә гурулуҝ фикирләр нәдән сонра чәмијјәтинин инҝилаб тә'рәфдәнмиш, јеҝинҝ мүхәрәбәләрдә вә јалгыз һәјатә кечирдикләри јенидәнјарат илә мәшҝул олмушдулар. О, сосиал-игтисади вә мә'нәви һәјатын јенидән гурулмасында шәһәрин јарымминлиҝлу партијә тәшкилатынын мәрбәдәсинә чеврилмәсиндә, Ленин вә партијанын јерли ишләрдә јенидәнјарат илә бағлы мүһүм мәсәләләр гаршысында гојдуҝу фикирләр нәдән сонра өлкәнин инкишафына даир бир чох өн мүнүм мәсәләләр гаршысында гојулуб һәлл едилмишдиләр. Ленинин о ҝүндүмүз дәфтәр мәрәзләрә гурулуҝ фикирләр нәдән сонра чәмијјәтинин инҝилаб тә'рәфдәнмиш, јеҝинҝ мүхәрәбәләрдә вә јалгыз һәјатә кечирдикләри јенидәнјарат илә мәшҝул олмушдулар. О, сосиал-игтисади вә мә'нәви һәјатын јенидән гурулмасында шәһәрин јарымминлиҝлу партијә тәшкилатынын мәрбәдәсинә чеврилмәсиндә, Ленин вә партијанын јерли ишләрдә јенидәнјарат илә бағлы мүһүм мәсәләләр гаршысында гојдуҝу фикирләр нәдән сонра өлкәнин инкишафына даир бир чох өн мүнүм мәсәләләр гаршысында гојулуб һәлл едилмишдиләр. Ленинин о ҝүндүмүз дәфтәр мәрәзләрә гурулуҝ фикирләр нәдән сонра чәмијјәтинин инҝилаб тә'рәфдәнмиш, јеҝинҝ мүхәрәбәләрдә вә јалгыз һәјатә кечирдикләри јенидәнјарат илә мәшҝул олмушдулар.

Азәрбајҹан КП МК катибі Р. Ј. Зејналов Азәрбајҹан ССР әдәбијјаты вә мәдәнијјәти күнләринин ташкили, күнләрин иштирәкчиләринин мәрбәдәсинә јығылмасы үчүн Ленинград Шәһәр Партија Комитәсинә үзәрдән тәшәккүр етмиш, сосиал-игтисади һәјатын јенидәнјарадылмасында республ. партија тәшкилатынын бүтүн зәһмәткешләринин вәрдәкләри ишләрдән данышмышдыр.

К. С. Станиславски адына Ленинград театр хәдимләри сарајында журналистләр үчүн мәтбуат конфрансы олмушдур.

Конфрансда рәсми нүмајәндә һејәтинин үзәрләри, Азәрбајҹанын мәдәнијјәт ушаглары иштирак етмишдиләр.

Ахшам ҝәрәкдәләр вә совет бајрамы тәнтәнәли шәрәфдә ачылмышдыр.

Семинар вә сәнәдләринин дә'вәти илә Ленинграда кәлмиш гонаглар үчүн бу сәфәр һәр дәфә дәнизләри дәзәрәк илә јол јүрүлмүш олан шәһәрдә јени мәзмун олмушдур.

Күнләрин иштиракчылары үчүн «Авроранын полад сәс»инә тәнәффүсүнү тамашын етмишләр мүсиГинин бир дәфә сәсләнмишдиләр. Әфсанәјә крејсер — Совет Вәтәнинин инҝилабын вә дөвләт мөһкәмлијинин ашкарланмасына нүмајәндәләри онун өнүнә кәлмишләр.

Л. ГОЛДШТЕЈН,
Азәрбајҹан Јазычылар Иттифаҝы.

ХЕЈРИЈЈӘ КЕЧӘСИ

М. Магомајев адына Азәрбајҹан Дөвләт Филармонијасында совет мәдәнијјәт фондунун Азәрбајҹан шө'бәси фәалларынын иштиракы илә хејријјә кечәси кечирилмишдир. Филармонијанын фојеесиндә рәссамлар, ел усталарынын ишләриндән тәшкил едилмиш сатыш-сәрки бөјүк марагла гаршыланмышдыр. Хејријјә консерти мәчбуриијјәтләә кечирилмишдир. Өлдә олунан вәсаит мәдәнијјәт фондуна кечирилмишдир. Шәкилдә: Азәрбајҹан ССР ӘА Рејасијјәт Институтунун конструктору М. Ибраһимов сатыш-сәркидә өз әл ишләрини нүмајиш етдирир.

Фото М. Шәрифовундур.
(Азәрмәлумат).

ҮЗЕЈИР

Азәрбајҹан халг мусигисинин әсасыны тәшкил едән сәнәләрдән бири дә ифачылыг сәнәтидир. Ифачылыг сәнәтинин јаранмасы илә мугам мусигисинин инкишафы илә әлагәдардыр.

Халәнләрдә тәрәфиндән ифа олунан мугамлар Азәрбајҹан халг мусигисинин жанрларыны ичәрисиндә хүсуси јер тутур. Мугамат Азәрбајҹан халг мусиги јарадыҹылығынын бүнөврәси вә әсасы сајылмышдыр. Гадим заманлардан бәри Азәрбајҹан халгынын јаратдығы мәһнылар, тәснифләр өз ојнавалары мугамат јүрүшүндә јаранмышдыр. Мә'на бунә көрә дә халгымыз мугамлары чох севир.

Азәрбајҹан мусигисинин тарихиндә мугамларын мөвгеји вә әһәмијјәтиндән бәһс едән Үзејирбәј јазмышдыр: «Мугамат кечмиш дөврләрдән бәри Шәрҝин, хүсусилә Азәрбајҹанын класик мусиги јарадыҹылығы нүмунәси кими танынмышдыр. Мугамат төрәдим Шәрг пәрдәләри үзәрә гуруларак јүксәк мелодијада чалынмышдыр».

Үзејирбәј Һачыбәјов мугаматы јүксәк ејнәтәлдәнрир, онун әәнкини мелодијасында халгын әрзу-истәјини, мүбаризәсинин, дүшмән иф. рәтинин вә кәлечәк бөјүк инамынын долғун ифадесини көрүрдү. Мә'лумдур ки, бөјүк бәстәкар милли операмызын бүнөврәси олан «Лејли вә Мәчнун»у мугамлар үзәрә јүрүмүшдүр. Бу әсәрдә халгымызын тарихи кечмишинин фәланәтләрин мугам үзәрә тәсвир едилмишдүр. Бу әсәр Үзејир Һачыбәјовун халг мусигисиндән нечә бөјүк сәнәткарлыга истинфадә етдијини субут едир.

Үзејирбәј кәнч бәстәкарлара дөнә-дөнә тәсвијә едирди ки, Азәрбајҹан мусигисиндә чох бөјүк јол өјнајан чалны мугамлара бөјүк гајғы илә јанашмалар, онларын јеҝ сәрбәст әһәмијјәтинин итмәсинә јол вермәсинләр.

Үзејирбәј мусигишүнаслыг саһәсинә илк дәфә гојдағын нәинки классик мугамлар һаггында, әјни заманда мугам ифачылары һаггында да өз дәјәрли тәсвијәләрини сөјләмиш вә тенгиди гејдләр дә едә етмишдир. Мугам ифачыларынын вәзифәләри барәдә өз мүлаһизәләрини сөјләмишдир.

Үзејирбәј әсәр вә чыхышларында мугам мусигисиндән вә бу мусигинин мәһир ифачыларындан бәһс етмәкләрә милли мусиги әлләтләрини дә унутмамышдыр. О, һәр шејдән әввәл милли мусиги әлләтләринин шаһы олан тара бөјүк гијмәт вермиш, онун бүтүн ҝүҹ вә имканларындан истифадә етмишдир. О, һәлә 20-ҹи илләрдә јазмışды:

«Тар Шәрг мусигисин тәнсилинин кәнишлијиндә бөјүк әлләтләрин ән гијмәтлисидир. Тарын сесі чох һәзин, тә'сирли вә мәрәкәлидир. Анҝ минијатор үчүн ән кәзәл, ән әнјада истә'мал едилән әлләтдә биринҹисидир».

Бурада, јери кәлмишкән, јенә әтрафы илә бир башыја чыхмаг истәрдим. Чох тәәссүф ки, истәр мусиги ичтимаијјәтимиз, истәрсә дә консерт бирлији вә хүсусилә ансамбл вә оркестрләр рәһбәрләк едән јолдашлар Үзејирбәј тар һаггында дедиҝи бу гијмәтли тәсвијәләрини унудурлар. Бәлә ки, сон он илдә бә'зи башбәлә «мүгичиләр» тары сырадан чыхардырлар. Кетдикчә оркестр ны табә вә кларнет илә әвәз едирләр...

Азәрбајҹан мусиги мәчлисләринә, хүсусилә тој шәнликләринә милли мусиги әлләтләринә раст кәлмәк олмуҹ. Чох күлүнҹ вә дәһшәтли һалдыр ки, бу јахынларда бөјүк тарәнәмиз Гурбан Пирмәмов вәтәни Күлаблы кәндинә өлдүкләри орадә бир нефәр тар чалана раст кәлмәдим. Јериндән дуран китара чалыр.

Халәндә мугамы, тәсниф вә әл маһныларыны китарәнин, кларнетин, табојун вә аккордионун мушаһидә илә охудуғда консерт салону мусиги мәчлисиндән даһа чох ресторана охшајыр. Бәлә ојәдикләр халәндәләрә нә ад вә мәмәк олар?! Гәрибдир ки, мүасир тамашачынын әәвәзә әр корланмышдыр. Мәчлисләрдә бу јад әләтләри көрәнләр нә дә нәрәһәт олмур, фикирләшмирләр: «Нәрә кедирик бә?! Һаны бизим инҝибин тарымыз? Һаны бизим инҝибин кәрәли каманыбыз?».

Бә'зи тар дәјәндә јадымдә Шәрг поезијасынын күнәш Мәһәммәд Фүзулинин, Сејид Әәим Ширваннинин, Абдулла бәј Асинин, Мирзә Мүшфигин, Сәмәд Вурғунун, Рәһимин мисралары јада дүшүр.

Бә'зи тар дәјәндә кәәләримиз гаршысында Садыхановун, Гурбан Пирмәмов, Мирзә Мәнсурун, Бәла Мәликовун, Сөгомон Сәрәановун, Һачы Мәммәдовун, Зәрифә Гајыбовун, Әәнәр Мәнсуровун әв башта тарәәнләрин үлви сәнәткарлығы чаналар.

Бәс нә үчүн инди тарын, камаланын сесини надир һалларда ешидирик? Сәбәби һәр шејдән әввәл одур ки, мүасиризә вә милли кечмишдән ајрылмаг процесі гарышсындадыр. Ифачылыг сәнәти әлаҹарышлыг мусигичиләрин, тәсадүфи адамларын өлүнә кечмишдир. Јери кәлмишкән, оку да өз бордарлары етмәк истәрдим ки, јалыз мусигинин дә дәјәрләнмәсиндә һәкм сүрмәкдәдир. Гәрибдир ки, ашыг әләскәр сәнәтинә әл кәдирләр дә мејдан сулајырлар.

Бүтүн бунлар һамымызы дүшүндүрдүҝү халда, Үзејирбәјин вәсијјәтләри унудулдуғу халда, Республика Мәдәнијјәт Назирлијинин, Азәрбајҹан Консерт Бирлијинин, Бестәкарлар Иттифағынын, Дөвләт Телевизија вә Радио Верилишләри Комитәсинин рәһбәрләтинә, Милли мусиги әләтләринин ифачылыг мәктәбләринә, мәһәллә вә рајонларымызын тәһрифә олунмуш шәкилдә ифасына көз јуммаг олмаз. Өкәр бә'зиләрдән бу јаҹ тәсәлли дејилди. О, һәлә 13 јашда олмаса илә дөрт дилдәјик халәндә Гарјағды оғлу Чаббар олмуштур. Чаббарын сөнәти, хүсусилә онун илк дәфә Мәчнун ролуну мәһәрәтлә ојнамасы Үзејирбәјі әвәзсиз етмишди. Мә'на бунә көрә дә Үзејирбәј бир дәфәләрчә кими һәмишә Гарјағды оғлуну дәфәләрлә арзусунда олмушдур. О, чыхышларынын бирләрә Чаббарын тә-тез-тез дәфәләрлә дәлмәдиҝиндән шикајәтләнәрәк демишдир:

— Кәнҹ оҝујанлардан бизим һөрмәтли халг артисти Гарјағды оғлу Чаббары чох әз ешидирик. Буна да чох тә'әссүф едирик.

Үзејирбәј Шәрг мусигисинин ничиси олан Сејид Шушинскинин дә сәнәтини јүксәк гијмәтләндирәр вә һәмишә чыхышларында Сејидин орнәжнал јолу, үслубу илә новатор сәнәткар кими тә'рифләрди. Үзејирбәј бөјүк халәндәнә илк дәфә 1916-ҹы илә 29 апрелдә Татјанинин театрында верилмиш тамашада динләмишдиләр. Сонралар Сејид Бакыја кәләндә (1919-ҹу илдә) онунла јахындан сөнәт достлуғу етмишдиләр. Сејид Шушински истәр Тифлис, истәр Шуша, истәрсә дә Бакы сәнәт саһәләрә Үзејирбәјин әсәрләрә илә бағлы ифачылыг сәнәтинә баҝчылыг едән јолдашлар тәрәфиндән унудулмушдур.

Бөјүк бәстәкар сәнәтинә ејнәмсинин улдузу олан Бүлбүлүн дә ифачылыг сәнәтинә јүксәк гијмәт вермишдиләр. Үзејирбәј дефәләрлә е'тираф етмишдиләр ки, «Короглу» опера сы јазаркән биринчи нөвбәдә Бүлбүлү нәзәрдә тутмушду. О өз чыхышларында дефәләрлә Бүлбүлүн сәсинә, сәнәтинә, хүсусилә ифачылыг мәһарәтинә јүксәк гијмәт вер

ҺАЧЫБӘЈОВ ВӘ ИФАЧЫЛЫГ СӘНӘТИ

ифачылыг сәнәти даһы Үзејирбәјин диҝәт мәркәзиндә олмушдур. О, бестәкарлыг фәалијјәти илә јанашы, халг мусигисинин бүтүн саһәләри илә јахындан марагланмышдыр, әз ешидиҝинә. Буна да чох тә'әссүф едирик.

Үзејирбәј Шәрг мусигисинин ничиси олан Сејид Шушинскинин дә сәнәтинә јүксәк гијмәтләндирәр вә һәмишә чыхышларында Сејидин орнәжнал јолу, үслубу илә новатор сәнәткар кими тә'рифләрди. Үзејирбәј бөјүк халәндәнә илк дәфә 1916-ҹы ил 29 апрелдә Татјанинин театрында верилмиш тамашада динләмишдиләр. Сонралар Сејид Бакыја кәләндә (1919-ҹу илдә) онунла јахындан сәнәт достлуғу етмишдиләр. Сејид Шушински истәр Тифлис, истәр Шуша, истәрсә дә Бакы сәнәт саһәләрә Үзејирбәјин әсәрләрә илә бағлы ифачылыг сәнәтинә баҝчылыг едән јолдашлар тәрәфиндән унудулмушдур.

Бөјүк бестәкар консертләрин тез-тез тәшкилинин әләјһинә иди. Ону да дејим ки, индики консертләр Үзејирбәјин дөврүндәки кими дејилдир. Сон илләр филармонијанын саһәсиндә вә истәрсә дә башга консерт салонларында сәсләнән чәнәнимиз маһнылар, тәснифләр, әјни шө'ләр, әјни тәәсләр, тәкрар олунан «Секах»лар, «Гатар»лар, «Шаһназ»лар тамашачыдан чох дәфә тәкрар олунур. Артыг Азәрбајҹан тамашачысы 20—25 ил бундан әвәлки сөвләдә дејилдир. О, өзүнә лајиг мусиги вә охујанлар тәләб едир. Бу тәләб һаглы тәләбдир. Халәндәләрин консертләрдә тез-тез чыхышы, әјни өнәр күнләри тәјларда чыхырмасы һәм она ез үзәрә дә ишләмәјә, һәм дә сәсинин чиламасына, ва нмкан вермир. Бунун нәтичәсинда харич охујан кими, хоруз кими бағлајан кимә-и. ə. Мәһз бунә көрә дә Үзејирбәј ифачыларын консертләрдә тез-тез чыхышынын әлејһинә олараг јазырды: «Мә'лумдур ки, консертләр тез-тез верилир. Одур ки, консертдә иштирак едән јолдашлар бир о гәдәр һазыр олмурлар. Онун нәтичәсинда бә'зән лазым олан нөтичәләр әлдә едилмир. Консертләрдә иштирак едән бәдии коллективләр өз ишин башында дуран јолдашлар өз вәзифәләрини лазымы гәдәр башдүшмәли вә әлә етмәлидирләр ки, верилән консертләр динләјичиләрин разы салсын, онлара хош көлсин».

Үзејирбәјин халәндәләрә гаршы ирады вә тәләби чох иди. Мә'на бунә көрә дә 1921—1946-ҹы илләр Үзејирбәјин өмрүнә вә әәмәкләри олмадан һеч кис консерт сәнәләринә өз ефирә бурахылмазды. Инди үзләрдән ирағ мугаматы билән дә, билмәјән дә, сәси олан да, олмајан да охумаға чан атыр вә бунун үчүн чүрчүр дәнәрә јолдаш јолларына телевизија екранында мејдан сулајыр.

Бөјүк мусигишүнас халг маһныларына хүсуси диҝәт јетирирди. О, маһныларын дузүн сәсләнмәсинә нәәр салмагла, әјни заманда, ону бә'зи јолдашлардыҝ дузүн охумасына гарышмаҝ иди. Мусигишүнас әјни заманда әзләрнә чох јункул јарадыҝлыг јолу сечә халг маһныларынысадәчә олараг нотлашдыран, нуја јенидән тәкрар едән, бә'зи дәфә дозусу нәәмин јенидән «нишләмә»ләр мејл едән бәстәкарлары дәстәкләјирдиләр. О, халгын маһнысы әз адына чыхан бәстәкарлы ғынајарат дејирди: «Арамыздан чох јох ки, адәт вардыр. Бәстәкәр ки маһнысынысадәчә гуруф, ора-бурасыны дәјишдирә алтында јазыр ки, филанкәсин өсәридир. Бу, јахшы иш дејил».

Гәчә Шәргин илк бәстәкарлары Үзејирбәјин ифачылыг сәнәти һаггында јазыларды мусигишүнаслыг сәнәтинин надир нәчәләридир. Јахшы оларды, онун бу барәдә дејиндәрини ајрыча китаб шәкилдә чап олуна. Бу һәм мусиги ичтимаијјәтинә, һәм дә јенә дә охуҹу кütләсинә гијмәтли һәдијјә оларды.

Ф. ШУШИНСКИ.

АЗӘРБАЈҸАН МӘДӘНИЈЈӘТИ ФОНДУНА

Даһи Пикассонун мешәр «Керника» панносунун франсыз усталары тәрәфиндән чыхарылмыш сүрәти Азәрбајҹан Мәдәнијјәт Фондуна верилмишдир. Франсыз полиграфчыларынын өз азәрбајҹанлы һәмкарларына бағышладыглары бу әсәр фондун өлдөнүмүнә һәср олунан хејријјә јығынчағында тәгдим едилмишдир. Јығынчаг М. Магомајев адына Азәрбајҹан Дөвләт Филармонијасында кечирилмишдир. Г. Гарајев адына Азәрбајҹан камера оркестри, Дөвләт рәгс ансамблы јығынчағын иштирачылары гарышысында чыхыш етмишдиләр. Тамашачылар мешәр театр вә нинә артистләри, Республикамызын нүмајәндәләри онун өнүнә кәлмишләр.

ДИПЛОМ ЛАЈИҺӘЛӘРИНИ— ИСТЕҺСАЛАТА

Тәсәррүфат вә мүәссисәләрдә сифариш-мүгавиләләр бағламаг көләчәк мүтәхәссисләрин тәдгигатчылыг ишинә чәлб етмәјә, С. Ағамалы оғлу адына Азәрбајҹан Кәнд Тәсәррүфаты Институтунун гијабичи тәләбәләринин дипломлу лајиһәләрини истеһсалын еһтијачлары илә әлаәләндирмәјә көмәк едәчәкдир. Бу тәбиидән илк мугавиләләр Бәрдә рајонундакы кенерал Һәзи Асланов адына колхозда бағланмышдыр. Тәсәррүфатын механики Рафиг Һәмдијев истеһсалатдан ајрылмадан институтда тәнәффүс алыр. О, инди тәсәррүфатда кәнд тәсәррүфаты машынларына техники хидмәтин тәшкили лајиһәси үзәриндә ишләјир. Мугавиләнин шәртләринә көрә институт мүәллимләри көләчәк мүһәндис-механизатора бу саһәдә методики көмәк кәстәрир, колхоз иса мәдди вә малијјә мәсрәфләринә өз үзәриндә көтүрмүшдүр.

Тәдгигатларын јекунлары диплом лајиһәсиндә јүмумиләшдирилләчәк, онларын нәтичәләри истеһсалата тәт. биг олуначагдыр.

Институтун проректору Гурбан Әлијев дејир:

— Бундан сонра бүтүн диплом ишләри өз лајиһәләри мугавилә-сифаришләрә әсасән, тәсәррүфатларын вә кәнд тәсәррүфаты тәшкилатларынын фактик материаллары үзәрә һазырланачагдыр. Бу бир дә она көрә чох вачибдир ки, институт тәләбәләринә тәгрибән јарысы гијабичилар—тарла вә ферма әмәкчиләри, кәнд тәсәррүфаты мүәссисәләринин ишчиләридир. Тәләбәләримизин тәдгигатлары арасын. да мушаһидәләр вә сынаг. лар апарылмасы, селексијанын актуал проблемләри үзәрә табагчыл тәсәррүфатларын сонлашмасы вә тәһлил едилмәси, кәнд тәсәррүфаты мәһсулларынын истеһсалы тех. нолоҝијасы, статистика, саһәнин итгисадијјаты вә с. мәвзулар-вардыр. Өн гијмәтли ишләр истеһсалата тәтбиг олунмаг үчүн төвсијә едилчәкдир. Бундан сонра һәр шөбә вә базар кулларинә гијабичи күнләри «Јан ет, мин гәрәк алынмышдыр. Јевлахда, Ағдамда, Ленинәрәндә, Салјанда, республикамызын дикәр шәһәрләринә ачылмыш мәсләһәт мәнтәәләринә гијабичи тәләбәләр професор вә мүәллимләрлә көрүшүр, онлардан мәсләһәтләр алырлар.

(Азәрмәлумат).

Кировабад.

«ИШЫҒ» КӘРҮШӘ КЕДИР

«Ишығ» нәшријјаты бу ил өзүнүн 20 јашыны гејд едәчәкдир. Өтән мүддәт әрзиндә нәшријјат бир сыра дәјәрли китаблары оху чуларын сәрәнчамына вермиш, бурадакы ујғуру әсәрләрә рәғбәт газанмышдыр. Јенидән гурма нәшријјат саһәсиндә дә тәтбиг олунмаға башламышдыр. Нәшријјатын бу јан редактору Сафалы Нәәрәли коллективинә јенә јарадыҝлыг ишә барәдә мә'лумат вермишдир, тематик пландан јанашы, ојунлар, ојунчаг китабчалар бир сыра сулларыны ајдынлашдырмышдыр.

«Ишығ» нәшријјатында бурахылмыш «Азәрбајҹан кулинариәјәси» китабынын мүәллифи Әһмәдчабир Әһмәдов, Шәки Кәнд Истеһсаләт Чөмијјәтинин сәдри, филологија елмләри намизәди Сабир Әфәндијев, Азәрбајҹан ЕА Шәки зона елми базасынын рәһбәри Закәриҝә Әлиәдә, нәшр мәркәзләшдирилмиш китабханалар системинин директору Исмајыл Исмајылов, «Ишығ» нәшријјатында бурахылмыш бир сыра әсәрләрин мүәллифи, публисист Фазил Рәһмәзадә, нәшријјатын ш'өбә мүдири Елман Әлијев, М. Ф. Ахундов адына Азәрбајҹан Дөвләт Академик Опера вә Бәдәт Театрынын режиссору Әфлатун Нә'мәтзадә, Шәкидәки 2 нөмрәли мусиги мәктәбинин директору НусрәтЛәтифов, һабелә 2 нөмрәли опера мәктәбинин директору Әкрәм Әһмәдов, Шәки Рајон Ичра Комитәсинин сәдри Мәдинә Исмајылова вә башгалары чыхыш едәрәк нәшријјатын фәалијјәти, орада бурахылан китаблар, бүкләтләрә бағлы сә'ј вә тәкліфләри, ујғун тәкліфләрини вә арзуларыны бildирмишдиләр.

Нәшријјатын коллективи илә јерли китабсәвәрләрин гарышылығы разылыҝы әсасында Шәкидә данын оху ачмаҝ мәнтәәләринә ачылмышдыр. Ејни заманда нәшријјат Нә. мин адына китабханын нә. мә.ләји мәнтәәнә дәдијји

ГАЗАХ КИТАБЫ СӘРКИСИ

Нојабрын 14-дә Азәрбајҹан Експлоатасијасынын бинасында ачылмыш сәркидә Газахстанын китаб мәһсулларынын кениш панорамы әкс олунмушдур. Гардаш республикаларын ири нәшријјатлары — «Газахстан», «Жалын», «Өнер», «Мектеп» вә башга ләрә мәхсуллары, онлардан мәсләһәтләр алырлар.

Газах дилиндә бурахылмыш Азәрбајҹан әдәбијјаты ајрыча стәндә тәгдим едилмишдир. Бурада Низәминин, Füзулинин, Рәнанын, Елчинин, Ч. Һүсејнов вә әсәрләри гојулмушдур. Сәркинин тәшкилатчылары нәинки әләрәкинин китаб нашири мәһсулларынын көстәрмәк, һәм дә Газахстанда јашајан әдәбијјатчылардан етру Азәрбајҹан дилиндә әдәбијјат алмаг истәјәнләрдә ајрыча. Сәркинин Бакыда көстәрилә. ҹәк күнләрдә Алма-Атада Азәрбајҹан китабы бајрамы кечирилә.

Газах китабы сәркиси нојабрын 20-ә дәк давам едәчәкдир. Сонра иса експозисија Азәрбајҹан ССР Дөвләтнәшр комитәсинә дәдијји әдәбијјат

(Азәрмәлумат).

Редактор Ј. КӘРИМОВ.

Азәрбајҹан ЛККИ МК бүросунун ојанлары, «Азәрбајҹан кәнчләри», «Молодјож Азербајџана», «Азәрбајҹан пионери»—«Пионер Азербајџана» гәзетләринин, «Кәнчлик»—«Молодјож», «Улдуз», «Пионер», «Көјәрчин» журналларын коллективләри иш јолдашлары Јусиф КӘРИМОВА, анасы

ЛАЛӘ ӘЛИ ГЫЗЫНЫН

вәфаты мүнасибәтилә дәрин һүзнүлә башсағлығы верирләр.

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ МӘТБӘӘНИН ҮНВАНЫ: 370146, БАКЫ—146, МӘТБУАТ ПРОСПЕКТИ, 529-ҹу МӘНӘЛӘ.

Редаксија VIII мәртәбәдә јерләшир.

ТЕЛЕФОНЛАР: Редактор—32-12-65; редактор мүавини—32-12-46; мәс'ул катиб—32-60-95; ш'өбә мә'лумат вә әмәкдашлар—32-19-27; тәблиғат вә коммунист тәбләр; комсомол һәјаты вә әмәкчи кәнчләр—32-19-09; јарадыҝлы кәнчләр вә есбијеси—32-60-62; елм вә тәдрис мүәссисәләри—32-19-09; бәдән тәрбијәси, идман вә кütләви мүдафиә ишләри—32-60-62; комсомол прокурорлуғу—32-60-62; корректор—32-19-21; фотолабораторија—32-60-66; мә'лумат үчүн—38-53-69; мүһасибат—32-79-44; е'ланлар—38-53-63.

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 М 1 2 3 4 5 6 7 8

БАКЫ, «КОММУНИСТ» НӘШРИЈЈАТЫНЫН МӘТБӘӘСИ.

БАКУ, ТИПОГРАФИЯ ИЗДАТЕЛЬСТВА «КОММУНИСТ».

ФС 31096 Сифариш 8913